Ölüler İşitir mi? 1

[quote width="auto" align="left|right|none" border="COLOR" color="COLOR" title="EDİTÖRÜN NOTU"]

Ali Hoşafçı Hoca Efendinin ***"Selefilik Adı Altındaki Görüşlere Ehl-i Sünnetin Cevapları"*** isimli kitabında yer alan ***"Ölüler İşitir mi"*** başlığını, kolaylıkla ara verilerek okunabilir hâle getirmek için 5 bölüm hâlinde istifâdenize sunuyoruz. Bu makalenin bölümleri Çarşamba günlerinde yayınlanacaktır.[/quote]

Ölünün işitip işitmeme meselesi, ileride gelecek olan, ölüye Kur'ân okuma, tevessül, istiğâse, râbıta, şefâat konularını dolaylı olarak ilgilendiriyor. Bunun için ölü işitmez ve işitir diyenlerin görüşlerini açıklamak ge-rekmektedir.

Ölüler İşitmez Diyenlerin Delilleri

Bazı insanlar, ölülerin işitip gördüğünü düşünerek, mezarda yatan ölü-nün yanında namaz kılmak, orayı tavaf etmek, öpmek, toprağından almak, ölüye yakararak ondan yardım, rızık, afiyet ve çocuk istemek ve sıkıntılarının giderilmesini talep etmek veya diğer ihtiyaçlar için putperestlerin put-larından istemesi gibi yapılan bir kabir ziyaretinin, imâmların da ittifakıyla, meşrû olan bir yanı yoktur. Bunu ne Resûlullah (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) , ne sahâbe, ne tâbiîn, ne de imâmlardan biri yapmıştır. [1]

Enes b. Mâlik (v. 93/711) (Radıyallahu anh) Hazreti Peygamber'in (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurduğunu nakletmiştir:

إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا وُضِعَ فِي قَبْرِهِ وَتَوَلَّى عَنْهُ أَصْحَابُهُ إِنَّهُ لَيَسْمَعُ قَرْعَ نِعَالِهِمْ

"Kul kabrine konulduktan sonra, dostları başucundan ayrılırken onların ayak seslerini duyar." [2]

Ebû Hüreyre (Radıyallahu anh) 'den de nakledilen bu hadisin isnadının sahih olduğu hususunda ittifak vardır. [3]

Bu hadislerde de aynı şey geçerlidir. Kısa bir an için duyarlar.

İşte bu nasslar ve benzerleri, kesinlikle ölmüş olan bir kimseden his ve harekâtın kesildiğini, bunlardan ölüde bir eser kalmadığını gösterir. Artık onların ruhları tutulmuş, amelleri kesilmiş ve artma yönünden sona ermiştir. Bu da gösteriyor ki ölmüş olan bir kimse, kendi zatı hakkında bile tasarruf yetkisine sahip değildir. Ölmüş kimse, kendi adına bile hareketten aciz olduktan sonra, başkası adına nasıl hareket edebilir?!

فَإِنَّكَ لا تُسْمِعُ الْمَوْتَى وَلا تُسْمِعُ الصُّمَّ الدُّعَاءَ إِذَا وَلَّوْا مُدْبِرِينَ

“(Ey Muhammed!) Çünkü sen ölülere işittiremezsin. O daveti, arkalarına dönüp giden sağırlara da duyuramazsın.” [4]

إِنْ تَدْعُوهُمْ لا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكْفُرُونَ بِشِرْكِكُمْ وَلا يُنَبِّئُكَ مِثْلُ خَبِيرٍ

“Eğer Onları (putları) çağırırsanız, sizin çağırmanızı işitemezler. Faraza işitseler bile, size cevap veremezler. Kıyamet günü de sizin onları Allah (Celle Celalühü)’a ortak koşmanızı reddedecekler.” [5]

وَمَا يَسْتَوِي الأحْيَاءُ وَلا الأمْوَاتُ إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ مَنْ يَشَاءُ وَمَا أَنْتَ بِمُسْمِعٍ مَنْ فِي الْقُبُورِ.

“Diriler ile ölüler bir olamaz. Şüphesiz Allah (Celle Celalühü), dile-diğine işittirir. Elbette sen kabirdekilere işittiremezsin.” [6]

إِنَّكَ لا تُسْمِعُ الْمَوْتَى وَلا تُسْمِعُ الصُّمَّ الدُّعَاءَ إِذَا وَلَّوْا مُدْبِرِينَ

“(Ey Muhammed!) Bil ki sen ölülere işittiremezsin. O daveti, arka-larını dönüp giden sağırlara da duyuramazsın.” [7]

Ölüler İşitir Diyenlerin Delilleri

Ölülerin işitmediğini söyleyen Vahhâbî ve benzer düşünceleri olup, kendilerine Selefî diyenlerin, görüşlerinin kaynaklarından biri olan İbn Teymiyye’nin bu konu hakkındaki görüşleri:

İbn Teymiyye: “Ölü İşitir” Diyor

İbn Teymiyye, sorulan bir soruya: “Ölünün, (kendisi için arkasından okunan) Kur’ân, zikir ve duâ seslerini işitebildiği doğrudur.” demektedir. [8]

İbn Teymiyye, fetvalarında; ölüler kendilerini ziyaret edenleri bilirler mi, tanıdıklarından biri geldiğinde anlar mı? gibi sorulara cevabında: “Evet bilirler ve anlarlar” diyor. Daha sonra ölülerin buluştuklarını ve dirilerin yaptığı işlerin onlara gösterildiğini bildiren haberleri yazıyor. [9]

İbn Teymiyye, ölülerin kabirlerde konuştuğunu ve kendisine yapılan konuşmaları işittiklerini, söylüyor. [10]

Ölü işitmez diyenler, âyetin zâhirî manasına itibar ediyoruz diyerek فَإِنَّكَ لا تُسْمِعُ الْمَوْتَى/ “Sen ölülere işittiremezsin.” [11] âyetini delil getirirlerse, bizde şöyle deriz:

Bir sonraki âyette Allâh (Celle Celalühü) meâlen:

وَمَآ أَنتَ بِهَادِ الْعُمْىِ عَنْ ضَلَالَتِهِمْ إِنْ

تُسْمِعُ إِلاَّ مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ

“Sen ancak imân edenlere işittirebilirsin.” [12] buyurmaktadır.

O zaman, sizin anlayışınıza göre, ikinci âyetin zâhir manasında, ölmüş müminlerin işittiğini bildirmiş olur. Diğer yönden bakacak olursak, buradaki “işitme”nin, “kabul etmek” demek olduğu da anlaşılmaktadır.

فَإِنَّكَ لا تُسْمِعُ الْمَوْتَى وَلا تُسْمِعُ الصُّمَّ الدُّعَاءَ إِذَا وَلَّوْا مُدْبِرِينَ

“Artık şüphesiz ki sen, o (dinlediklerinden faydalanmayan) ölüler (durumundaki kâfirler)e (hak ve hakikati) işittiremezsin, o (kalp kulakları) sağır (olan)lara da, (hele bir de) arka dönenler halinde kaçtıkları zaman daveti(ni) duyuramazsın!” [13]

وَمَآ أَنتَ بِهَادِ الْعُمْىِ عَنْ ضَلَالَتِهِمْ إِنْ تُسْمِعُ إِلاَّ مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ

(Kötü tercih yaptıkları için basiretlerini bağladığımız) o körleri, (yoldan) sapmalarından çevirip doğru yola ulaştırıcı biri de asla değilsin! Sen ancak bizim âyetlerimize inanmakta olan kimselere (gerçekleri) duyurabilirsin (işittirebilirsin). Çünkü (sadece) onlar (sürekli hakka boyun eğen ihlaslı) Müslümanlardır.” [14]

Rum 52 Ayetin zahir manasına göre delil getirenlere şunu söyleriz. Sizin anlayışınıza göre sanki Hazreti Peygamber (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) kabirlere gitmiş oradaki ölülere tebliğ edince Allah (Celle Celalühü) onu uyararak ne yapıyorsun sen ölülere işittirici değilsin gibi bir durum ortaya çıkmış olur ki böyle bir şey olmayacağına göre .

“Sen ölülere işittiremezsin” demek, (Sen kâfirleri imâna kavuştura-mazsın) demektir. Dirilerden de, imân edenler kastedilmiştir. Bunun gibi kinâye, mecaz ifâde eden birçok âyet vardır.

Bazıları şöyledir:

لِيُنْذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ.

Kur’ân-ı Kerîm’in indirilmesi diri olanı uyandırmak, nankörlere de azap sözünün gerekmesi içindir. [15] âyetinde (imân/hayat), (mümin/diri) manalarını içerir.

سُقْنَاهُ لِبَلَدٍ مَيِّتٍ فَأَنزلْنَا بِهِ الْمَاءَ.

“Biz onu (su bulutunu, kuraklıktan dolayı) ölü bir memlekete gönde-rir ve oraya su indiririz.”[16] âyetinde (ölüm / kıtlık, kuraklık) manasını içerir.

وَحَسِبُوا أَلا تَكُونَ فِتْنَةٌ فَعَمُوا وَصَمُّوا ثُمَّ

تَابَ اللهُ عَلَيْهِمْ ثُمَّ عَمُوا وَصَمُّوا كَثِيرٌ مِنْهُمْ وَاللهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ.

“Bir belâ gelmez zannettiler de, kör ve sağır kesildiler. Sonra Allah tevbelerini kabul etti. Fakat çoğu yine kör ve sağır oldu. Allah onların yaptıklarını görmektedir.” [17] âyetinde (kör ve sağırlık / kâfirlerin küfrü) manasını içermektedir.

أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ أَوْ تَهْدِي الْعُمْيَ وَمَنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ مُبِينٍ

“Bu sağırlara (gerçekleri) sen mi işittireceksin? Ya da (görüp gör-mezden gelen) bu körleri ve pek açık bir sapıklık içerisinde bulunmuş olanları sen mi hidâyet edeceksin?” [18]âyetindeki kâfirler, bildiğimiz kör ve sağır değiller aslında.

Ebû Mûsâ el-Eş’arî (r.a.)’den rivâyet edildiğine göre, Peygamberimiz (Sallallahu Aleyhi ve Sellem) şöyle buyurdu:

“Rabbini zikredenle zikretmeyenin durumu, diri ile ölünün durumu gibidir.” [19]

Buraya kadar zikredilen âyet-i kerîmeler ve hadis-i şeriflerden anlaşılacağı üzere **فَإِنَّكَ لا تُسْمِعُ الْمَوْتَى/** Sen ölülere işittiremezsin”[20] âyetinden maksat, ölüler değil, imânı kabul etmeyerek kalpleri ölü olan kâfirlerin ta kendisidir.

SONRAKİ BÖLÜMDE “SAHABEDEN NAKİLLER” VE “İBNÜ’L-KAYYIM’IN ÖLÜLERİN İŞTMESİNİ İSBÂTI”

---

[1] Bid’at ve Müstehâb Kabir Ziyaretleri Bölümü, s. 49-51, Guraba Yayınları. II. Baskı, 2008.

[2] Müslim “el-Cenne ve sıfatu naîmihâ” 70; Buhârî “Cenâiz” 67; Ebû Dâvud “Sünne” 27.

[3] el-Begavî, Şerhu’s-Sünne, III, 279, (h.no.1515)

[4] er-Rûm 30/52.

[5] Fâtır 36/14.

[6] Fâtır 36/22.

[7] en-Neml 27/80.

[8] İbn Teymiyye, İktizâu’s-Sırâti’l-Müstekîm, s. 378-379, Dârul Marife, Beyrut, tsz.: İbn Teymiyye, Sıratu’l-Müstakim, Kabir ziyaretleri bölümü, Trc,

Pınar Yayınları, s.499, baskı: 2004.

[9] İbn Teymiyye, el-Fetâva'l-Kubrâ, Kıyâmet-Ahiret, s. 207, Hakikat Yayınları, Ahmed b. Teymiyye Harranî'nin vesikalarından.

[10]İbn Teymiyye Külliyâtı, IV, 240, (I-VIII c.), Tevhid Yayınları. (1998)

[11] er-Rûm 30/52.

[12] er-Rûm 30/53.

[13] er-Rûm 30/52.

[14] er-Rûm 30/53.

[15] Yâsîn 36/70.

[16] el-A'raf 7/57.

[17] el-Mâide 5/71.

[18] ez-Zuhrûf 43/40.

[19] Buhârî, Deâvât: 66, 7/168

[20] er-Rûm: 30/52.